

Олена Стуліка

Маріупольський державний університет

(*Маріуполь, Україна*)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ У ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Ефективність оволодіння іноземною мовою значною мірою залежить від психологічної готовності людини її засвоїти і застосовувати, від уміння долати стереотипи, що склалися, і уявлення про свої можливості. Люди, які не вірять у свої здібності, очікують невдачі, бояться помилок, найімовірніше, дійсно потерплять невдачу, головним чином тому, що вони не відчують впевненості у своїх силах, не здатні подолати притаманні їм психологічні і комунікативні бар'єрів.

У зарубіжних психологічних концепціях розвитку особистості досить повно надані теоретичні основи сутності психологічних бар'єрів (З.Фрейд, К.Г.Юнг, А.Адлер, К. Роджерс, Е. Берн). У цих роботах психологічний бар'єр розглядається в контексті основних напрямів різних шкіл. У психологічній науці накопичений певний теоретичний і емпіричний матеріал, що розкривають особливості навчання іноземної мови у ВНЗ (Г.О.Китайгородська, М.Г.Каспарова, М.К.Кабардов). У сучасній психології знайшло відображення вивчення психологічної специфіки іноземної мови як учбового предмета (І.О. Зимня, Б.В. Беляєв, В.А. Артемов, Є.І. Пасов, Г.О.Китайгородська). В той же час успішність вивчення студентами іноземної мови багато в чому визначається тим, наскільки вдається передбачити, діагностувати і вибрати найбільш ефективну стратегію подолання виникаючих психологічних бар'єрів в навчанні.

Проблема комунікативних бар'єрів не має самостійного статусу в структурі соціально-психологічної науки, спостерігається істотний розрив між найбагатшою феноменологією, що стосується існування "комунікативних бар'єрів" в реальності людського спілкування, а також достатньою розробленістю окремих аспектів проблеми комунікативних бар'єрів, і практично повною відсутністю задовільних методологічних уявлень про комунікативні бар'єри як про істотну сторону людського спілкування. Розуміння психологічного бар'єру як установки і зміщення понять "комунікативний бар'єр" і "психологічний бар'єр" означає залучення до аналізу комунікативних бар'єрів усієї проблематики теорії установки.

Специфічною ланкою іншомовної освіти є дошкільна ланка. У наш час дошкільна іншомовна освіта вийшла за межі експериментального навчання, прилучення до неї дітей певних соціальних груп стає ознакою сьогодення. Існує ще багато проблем щодо дошкільної іншомовної освіти. По-перше, це суперечність між практичними потребами ланки

дошкільної іншомовної освіти з одного боку, та рівнем наукового та навчально-методичного забезпечення з другого. По-друге, нерідко дошкільне навчання іноземної мови здійснюється без урахування віку дітей і ставить за мету дати лише знання основ лексики. У дошкільну ланку освіти, яка має свої педагогічні закономірності, внесена шкільна методика навчання. Досвід багатьох спеціалістів свідчить про те, що перенесення шкільних методів роботи в педагогічну діяльність із дошкільниками не дає належних результатів у навчанні їх іноземній мові. Тож, молоді спеціалісти стикаються з багатьма проблемами, що й можуть викликати у них бар'єри спілкування.

Вікова категорія учнів, яких майбутні вчителі будуть навчати іноземній мові, не повною мірою враховується при їх професійній підготовці. З нашої точки зору виявляється доцільним врахування засобів розвитку образного компоненту мнемічних здібностей в методиці навчання майбутніх викладачів іноземної мови дошкільної ланки освіти, оскільки саме образні форми пізнавальних процесів є провідними у цієї вікової категорії дітей. Урахування зазначеного є чинником як якості підготовки майбутніх викладачів іноземної мови дошкільної ланки освіти, так і позитивної динаміки становлення іншомовних здібностей дітей. До методичного комплексу психодіагностики рівня розвитку мнемічних та іншомовних здібностей майбутніх викладачів іноземної мови дошкільної ланки освіти необхідно включити методи дослідження розвитку вербальної та образної пам'яті, методи дослідження структури мнемічних прийомів, яким надається перевага під час запам'ятовування матеріалу, і методи дослідження здібностей до засвоєння іноземної мови. Ми вважаємо, що майбутні викладачі англійської мови у дитячому навчальному закладі та у початковій школі мають використовувати саме той вид пам'яті, який є домінуючим у цьому віці, тобто образну та емоційну пам'ять, що й стане на заваді виникненню бар'єрів спілкування.

При створенні розвивальної програми було зроблено акцент на її подібність майбутній професійній діяльності, а саме діяльності вчителя іноземної мови у дошкільному закладі. Використана розвивальна програма демонструє істотні переваги порівняно з традиційною методикою викладання іноземної мови у вищому навчальному закладі і дозволяє значно підвищити ефективність пізнавальної діяльності студентів. Тож, створена нами розвивальна програма надає можливість запобігти виникненню комунікативних бар'єрів спілкування між вчителем іноземної мови та учнями.